

Trondheim Høyres program 2019-2023:

Muligheter for alle

Trondheim på sitt beste	3
På lag med byen	4
Byutvikling og arealbruk	4
Transport og fremkommelighet	5
Næringsliv og arbeidsplasser	7
En god start i livet	8
Tidlig innsats	9
Kunnskap og kvalitet i trondheimsskolen	10
Et godt læringsmiljø	12
Trygge og gode barnehager	13
Trygg barndom	14
En mangfoldig by med rom for alle	15
En levende kulturby	15
Frivillighet gjør byen bedre	16
Idrett og friluftsliv	17
Kirke, tro og livssyn	18
Arbeid og inkludering	19
En inkluderende og raus by	19
Å stille krav er å vise respekt	20
Livskvalitet og muligheter hele livet	21
Leve hele livet	21
Forebygging og folkehelse	22
Hjelp når du trenger det	23
En bedre rusomsorg	24
Sosiale entreprenører	25
En grønnere by	25
Klimavennlig byutvikling	26
Mindre søppel og forurensing	27
En kommune som viser vei	27
Kunnskapsbyen	28
Norges fremtid skapes i Trondheim	29
Innovasjon og gründerskap	30
Nordens beste studentby	30
Kunnskapsmiljøer gjør velferden bedre	31
Trygg styring	32
En kultur for omstilling	32
Kompetanse og kvalitet	33

Trondheim på sitt beste

Trondheim og Klæbu vil være en by som vokser raskt, hvor det er attraktivt å bo og etablere seg. Kunnskaps- og forskningsmiljøer i verdensklasse, varierte kulturtilbud, gode kommunikasjoner og et mangfoldig næringsliv, gir byen gode forutsetninger for å bli enda bedre.

Inkludering, likeverd og likestilling skaper det mangfoldige Trondheim. Dette er grunnleggende verdier for å sikre åpenhet og deltakelse for alle.

Åpenhet, fornyelse og omstilling er sentralt for å møte utfordringer byen står overfor. De nærmeste årene får vi flere elever i skolen og flere eldre med behov for omsorg og pleie. Høyre mener åpenhet - for innspill fra borgerne, for samarbeid med frivillige, private og sosiale entreprenører - bidrar til innovasjon og nye løsninger.

Vi har alle ulike behov i hverdagen. Mangfold og valgfrihet gir den enkelte mer innflytelse over hvordan vi kan leve våre liv, og åpner for løsninger som er godt tilpasset egen situasjon og egen familie.

Utviklingen av byen skal skje i takt med innbyggernes, næringslivets og kommunens behov. Folk som bor i byen skal oppleve å bli involvert og lyttet til. Åpenhet rundt politiske prosesser og prioriteringer er avgjørende for tilliten til at de riktige valgene blir gjort, og for å hindre nye feiltrinn når det gjelder byvekst, fortetting og utbygging.

Høyre vil føre en politikk som fornyer, forandrer og forbedrer byen. Slik skal "store, lille Trondheim" bli enda bedre for oss som bor her.

Trondheim Høyres viktigste tiltak er:

- Å sørge for at kommunens tjeneste- og velferdstilbud for oss som innbyggere har høy kvalitet
- Å bidra til valgfrihet og muligheter slik at vi kan skape det beste for våre nærmeste
- Å sørge for at næringslivet har de beste vilkårene for nyskaping og vekst

I dette programmet peker vi ut retningen vi ønsker byen skal utvikle seg i. Sammen skaper vi det gode livet i fremtidens Trondheim.

På lag med byen

Trondheim har en tusenårig historie. Samtidig er byen helt i front i teknologisk utvikling, med kunnskapsmiljøer i verdensklasse. Høyre vil føre en politikk der hensynet til det historiske Trondheim, med kulturminner og tradisjon, avveies mot behovet for endring, modernisering, utbygging og fortetting.

Trondheim skal være en attraktiv by å bo og jobbe i. Fremtidsrettet disponering av areal, gode transportløsninger og vekt på kultur og miljø, skaper trivsel og styrker byens konkurransekraft. Høyre vil utvikle en urban klima- og miljøvennlig by, hvor flere kan bo sentrumsnært, i tilknytning til lokale sentra og nær kollektivtilbud. En tettere by krever at vi sikrer gode grønne områder til lek og rekreasjon.

Byutvikling og arealbruk

Høyre vil sikre at det bygges nok boliger til å dekke fremtidig behov. Tilstrekkelige regulerte og byggbare arealer er nødvendig for å sikre varierte boligtyper og dempe prisveksten. Høyre vil være en pådriver for å frigjøre de sentrumsnære havneområdene slik at vi kan bygge en ny, klima- og miljøvennlig bydel nær Midtbyen, med plass til boliger, næringsliv og kultur.

Omdanning av industri- og næringsområder til boligområder krever at arbeidet for å sikre nye næringsområder trappes opp. Byen trenger flere større arealer for næringsvirksomhet.

Høyre ønsker en aktiv fortetningspolitikk for å bygge byen innover, men vil legge ulike strategier til grunn i ulike bydeler for å ta hensyn til etablerte nabolag og andre forhold. En rekke sentrumsnære områder bør prioriteres for utvikling av både bolig- og næringsareal. Fortetting vil lette presset på jordbruksområdene i og rundt byen. Høyre mener det er nødvendig med en restriktiv holdning til bygging på matjord.

Sammenslåingen av Klæbu og Trondheim vil gi kommunen nye muligheter for vekst, både for varierte botilbud og attraktive næringsområder. Høyre vil legge vekt på at det tilrettelegges for ulike boligtyper, fra eneboliger til leiligheter.

I flere bydeler er det en utakt mellom boligbyggingen og etablering av lokalsenterfunksjoner. Høyre mener kommunen må samarbeide med private utbyggere for å sikre at det bygges gode lokalsentra, slik at grunnleggende offentlige og private tjenester kan etableres i nærmiljøet, og at bydelene får møteplasser og sosiale arenaer.

Høyre vil ha en ny kurs når det gjelder såkalt eplehagefortetting. Summen av mange enkelttiltak kan i mange tilfeller gi en uønsket effekt. Det er derfor nødvendig å se slik fortetting i en større sammenheng. Høyre ønsker også en mer restriktiv holdning for å sikre hensynet til naboer og nabolag - fortetting skal vurderes opp mot andre forhold. Høyre vil legge vekt på at utbyggere skal sikres forutsigbarhet og likebehandling i slike saker.

Kommunen skal være en konstruktiv og aktiv samarbeidspartner for å sikre at NTNU kan realisere en samlet campus. Det skal være en prioritert oppgave å sikre gode rammevilkår for byens kunnskapsmiljøer.

Et stort innslag av studenter er en berikelse for Trondheim. Dette stiller også krav til kommunen som tilrettelegger for hybler og studentboliger. Kommunen må gjennom sine lovpålagte tilsynsoppgaver sikre at huseiere overholder sine plikter. Ulovligheter skal følges opp aktivt. Høyre forventer at kommunen reagerer kontant overfor aktører som ikke forholder seg til lover og regler. Det er nødvendig med ekstra årvåkenhet i bydeler hvor brannfaren er høy.

Vitalisering av den historiske Midtbyen krever tilrettelegging for flere og varierte boliger, gode forretningsarealer og rom for kultur og opplevelser. Det skal være enkelt å komme til Midtbyen, enten man velger buss, trikk, bil, sykkel eller annen transport. Det skal også være enkelt å parkere i og ved Midtbyen for den som har behov for å bruke privatbil.

Høyre mener den beste måten å bevare de unike bryggene på, er å åpne for endringer som gjør det mulig med bærekraftig bruk, til boliger, næring og kultur.

Trondheim Høyre vil:

- Føre en byutviklingspolitikk som ivaretar et mangfoldig boligtilbud, trygge lokalmiljøer og fremtidsrettet infrastruktur.
- Sette fart på utviklingen av de sentrumsnære havneområdene.
- Utvikle Nyhavna til en moderne klima- og miljøvennlig bydel.
- Legge til rette for flere boliger i Midtbyen.
- Åpne for endringer som gjør det mulig med bærekraftig bruk av de unike bryggene.
- Ha en ny, mer balansert kurs når det gjelder "eplehagefortetting".
- Stille krav om jordflytting og nydyrking der utbygging berører matjord.
- Sikre grøntarealer og parker.
- Vurdere etablering av bydelsparker.
- Vurdere nye parkeringsløsninger under bakken i Midtbyen.
- Vurdere utvidet parkeringstid, utover tre timer, på kveldstid og i helgene.
- Tilby gratis leie av gategrunn i Midtbyen til uteserveringer, handel og kultur.
- Fortsette regjeringens områdeløft på Kolstad/Saupstad.

Transport og fremkommelighet

Gode transport- og trafikkløsninger er en avgjørende premiss for byutviklingen, og må sees i sammenheng med arealpolitikken. Dette skal inkludere god fremkommelighet for

biltrafikken. Høyre mener Trondheim kommune, ikke fylkeskommunen, skal ha ansvaret for planlegging og drift av kollektivtilbudet i byen. Gjennom Miljøpakken fratras Trondheim ytterligere ansvar for utviklingen av byen. Høyre er kritisk til styringen av og pengebruken i Miljøpakken, og vil arbeide for en ny modell. Høyre mener det er kommunens folkevalgte som skal avgjøre arealbruk og gateutforming i byen.

Det er gjort store forsømmelser på det kommunale veinettet. Etterslepet på vedlikehold vokser fra år til år, og har nådd 1,7 milliarder kroner. Høyre vil ha en langsiktig plan for å stanse forfallet og ta igjen etterslepet, og sørge for at næringslivet, privatbilister, kollektivtransporten og andre får en akseptabel veistandard i hele byen.

God kapasitet og regularitet er nødvendig for at flere skal velge kollektivtransport fremfor privatbil. En ny rutestruktur for bussen er nødvendig for å kunne transportere stadig flere passasjerer. Høyre vil arbeide for at jernbanen mellom Heimdal og Ranheim skal bli et effektivt supplement til bussen, blant annet gjennom hyppigere avganger.

Høyre mener det må legges til rette for nye løsninger for varetransporten inn til byen. I samarbeid med transportnæringen må det etableres omlastingspunkter utenfor byen, slik at varetransporten inn til byen kan samordnes og effektiviseres.

Trondheim har gode forutsetninger for å bli testområde for ny transportteknologi, eksempelvis autonome kjøretøyer. Teknologibyen Trondheim bør ligge i front i utviklingen av fremtidens transport. Høyre mener det må legges til rette slik at flere velger bort privatbilen i den daglige transporten.

Høyre ønsker debatt om nullvekstmålet for biltrafikk. Med en stadig økende andel nullutslippskjøretøyer vil omfanget av privatbiler bli mer et spørsmål om arealbruk enn om klimagassutslipp.

Trondheim Høyre vil:

- Endre styringen av Miljøpakken og kollektivtransporten for å sikre nøktern pengebruk og kommunal bestemmelsesrett over gateutforming og arealbruk.
- Trappe opp vedlikeholdet av kommunale veier.
- Arbeide for høyere frekvens på togtilbudet gjennom byen.
- Ha flere tilbud om innfartsparkering slik at flere velger buss fremfor bil i Trondheim.
- Stimulere til at det etableres flere bilkollektiv, slik at færre får behov for egen bil.
- Sikre god tilgjengelighet til Midtbyen, også for biltrafikk.
- Etablere nye ordninger for å få en mer effektiv varetransport til Midtbyen i samarbeid med transportørene.

Næringsliv og arbeidsplasser

Trondheim er motoren i regionen gjennom et variert næringsliv og sterke kunnskapsmiljøer. Høyre vil legge til rette for ytterligere vekst og utvikling. Et næringsliv som investerer og skaper jobber er grunnlaget for velferden vår.

Kommunen skal gi gode og forutsigbare rammebetingelser, blant annet gjennom planarbeid og saksbehandling. Trondheim skal være en "ja-kommune" og møte nye ideer og utfordringer med et positivt grunnsyn. Et bedre samarbeid og samspill mellom Trondheim kommune og næringslivet vil legge grunnlag for bedre beslutninger. Kommunen skal oppleves positiv og løsningsorientert i alle møter med næringslivet. Det må utvikles et tettere samarbeid i Trondheimsregionen i arealpolitikken.

Sterke utdannings- og forskningsmiljøer gir Trondheim gode forutsetninger som gründerby. Kommunen skal være en aktiv tilrettelegger for nye virksomheter, blant annet gjennom effektiv saksbehandling og effektivt planarbeid, og godt samarbeid mellom kunnskapsmiljøene, næringslivet og offentlig sektor.

Internasjonal forskning peker på at byer og regioner som fremstår som åpne og tolerante i større grad tiltrekker seg kreative og innovative individer. Erfaringer viser at dette bidrar til økonomisk vekst, nytt næringsliv og nye arbeidsplasser.

Kommunen må bruke sin rolle som innkjøper til å fremme innovasjon og til utprøving av ny teknologi, både når det gjelder varer og tjenester. Dette bidrar til verdiskaping og nye løsninger innen viktige kommunale tjenestoområder, eksempelvis helse og velferd.

Høyre er positiv til at private skal kunne utvikle og levere tjenester innenfor offentlig sektor, blant annet for å fremme innovasjon og kvalitet i de offentlige tjenestene. Flere tilbydere vil også føre til økt valgfriheten for innbyggerne.

Trondheim er Trøndelags største landbrukskommune. Høyre mener det er viktig å sikre gode rammevilkår for jordbruk, skogbruk og næringsmiddelindustri.

Handelsnæringen er en bærebjelke i byen, og grunnlaget for en levende Midtby. Kommunen skal støtte opp om Trondheim som en attraktiv handelsby ved å bidra til god infrastruktur og trivelig bymiljø. Tilgjengeligheten til Midtbyen må sikres. Høyre mener det må utredes bygging av parkeringsplasser under bakken i Midtbyen.

Reiselivsnæringen har et stort potensial for vekst og flere jobber. Kommunen skal være en aktiv bidragsyter til god tilrettelegging for reiselivet. Målet må være å trekke flere arbeids- og fritidsreisende til Trondheim.

Trondheim Høyre vil:

- Forenkle krav og byråkrati slik at det blir enklere å drive næringsvirksomhet i Trondheim.
- Ha en ordening med faste møtearenaer mellom kommune og næringsliv for å få til bedre samarbeid om planer og prosesser som berører næringslivet.

- Sørge for effektiv og forutsigbar plan- og byggesaksbehandling, og være i front for å fulldigitalisere byggesaksprosessene.
- Sørge for gode rammevilkår for NTNU, Sintef og kunnskapsmiljøene i byen.
- Bidra til å realisere en samlet campus for NTNU.
- Være en pådriver for å få realisert Ocean Space Center.
- Arbeide for at byen har et sterkt og fungerende finansmiljø, blant annet ved å sikre fremtiden for eksisterende finansinstitusjoner.
- At kommunen tar en aktiv rolle for å sikre hovedkontorfunksjoner i Trondheim.
- Føre en skjenkepolitikk som legger til rette for sunn konkurranse og et attraktivt og variert kafe- og restauranttilbud.
- Ha gratis gateleie for butikker, restauranter og kulturtilbud i Midtbyen.
- Utrede bygging av parkeringsplasser under bakken i Midtbyen.
- Stanse veksten i og på sikt trappe ned eiendomsskatten.
- Støtte opp under arbeidet for vekst og flere jobber i reiselivsnæringen, blant annet gjennom Visit Trondheim.
- Jobbe for å flytte godsterminalen bort fra Brattøra til sør for byen.

En god start i livet

Alle skal ha mulighet til en god oppvekst og en god utdanning. Barnehage og skole skal gi den enkelte trygge rammer og nødvendige ferdigheter til å klare seg gjennom resten av livet.

Trondheim kommune må være en tydelig skoleeier med klare forventninger og ambisjoner for skolene. Trondheimsskolen må ha som mål å skape muligheter for alle. Barnehage og skole er viktige arenaer for mestring, og for å bekjempe sosial ulikhet og utenforskap. Høyre mener tidlig innsats skal være den neste skolereformen.

Høyre mener det er viktig å se at barnehage, grunnskole og videregående skole henger sammen for å lette overgangen mellom tilbudene. Høyre ønsker at Trondheim kommune skal overta driften av de videregående skolene i byen for å skape mer helhet og sammenheng. Slik kan vi styrke oppfølgingen gjennom hele skoleløpet.

Dyktige og engasjerte lærere er den enkeltfaktor som sterkest påvirker skolegangen til elevene. Høyre vil sikre etter- og videreutdanning for lærere i trondheimsskolen. Lærerne skal ha en rett og en plikt til faglig oppdatering.

Teknologihovedstaden Trondheim har utdannings- og forskningsmiljøer som er verdensledende på sine felt. Høyre vil være pådrivere for et godt samarbeid mellom NTNU og skolen.

Trondheim trenger internasjonale og engelskspråklige skoler og barnehager. Kommunen må bidra til at det finnes og utvikles gode tilbud og tilstrekkelig antall plasser.

Trondheim skal gi alle elever en trygg skolehverdag, fri for mobbing. Det skal være trygt på skoleveien, respekt for læreren og orden i klasserommet.

Trondheim skal være en spennende arbeidsplass for dyktige lærere. Læreren skal få tilbud om faglig påfyll og muligheter til å utvikle seg profesjonelt.

Trondheim skal ha tempo på skoleutbyggingen, så elever og lærere får god plass og arbeidsro. Bedre samarbeid med byggingentreprenørene gjør at vi får mer igjen for pengene.

Tidlig innsats

Fremdeles er det for mange elever som går ut av skolen uten å kunne å lese og skrive godt nok. Det har følgeproblemer for mange resten av livet. Altfor mange får ikke den hjelpen de trenger før det er for sent. Høyre mener hjelpen må komme tidligere i skoleløpet, for en del også i barnehagen. Når utfordringer fanges opp tidlig, er det også enklere å sette inn tiltak som virker.

Høyre mener ressurser må flyttes fra sen til tidlig innsats. De som har behov for det skal få hjelp av faglærte. Høyre mener det er nødvendig med en reform for å flytte fagressurser fra utredning og administrasjon til innsats i klasserommene. Dette skal ikke gå på bekostning av enkeltelevens rettigheter og rettssikkerhet.

Trondheimsskolen bør være i front nasjonalt når det gjelder reform i spesialundervisningen, slik at barn og unge som sliter får meningsfull hjelp raskt. Det vil også kunne bygge tillit mellom skolen og hjemmet, og til lærerens faglige skjønn. Hvis læreren vurderer at eleven trenger intensiv opplæring i lesing, skriving eller regning, skal det være nok til at eleven får det.

Trondheim Høyre vil:

- Styrke samarbeidet mellom barnehage og skole for å lette overgangen og for å fange opp behov for ekstra innsats.
- Satse tyngre på systematisk skoleutvikling og finne gode løsninger for økt satsing på tidlig innsats.
- Sikre tilpasset undervisning for hver enkelt elev fra første klasse.
- Tilby redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid i barnehagen for å gi et barnehagetilbud til vanskeligstilte familier.
- Følge opp regjeringens prøveprosjekt med gratis skolefritidsordning.
- Innføre en egen sommerskole før skolestart for barn med problemer i språkutviklingen.

- Innføre frivillig sommerskole.
- Trondheimsskolen skal gi intensiv opplæring i lesing, skriving og regning til elever i 1.-4. klasse som står i fare for å bli hengende etter.

Kunnskap og kvalitet i trondheimsskolen

Trondheim kommune skal være en skoleeier med engasjement og klare mål for skolene, og stille krav til skolene og til faglige resultater. Høyre mener trondheimsskolen kan bli bedre til å løfte alle elever, både de som trenger ekstra oppfølging og de som trenger større utfordringer. Vi må også bli bedre til å utjevne forskjeller mellom gutter og jenter. Høyre mener Trondheim kommune må bli en tydelig skoleeier med konkrete mål og krav.

Høyres mål er at alle barn som går ut av grunnskolen skal beherske grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning, for å sikre alle barn gode forutsetninger videre i livet. Dersom det ikke settes i verk tiltak tidlig i opplæringsløpet, vil forskjellene i læringsutbytte mellom elevene forsterke seg og bli større. Høyres mål er at alle elever som går ut av trondheimsskolen skal fullføre videregående innen fem år etter at de har avsluttet grunnskolen. Dette krever tidlig innsats, satsing på kunnskap i skolen og tydelige mål og krav fra kommunen som skoleeier.

Barna skal ha mulighet til å utvikle kreativitet og knytte sosiale relasjoner. En av måtene dette gjøres på er gjennom barns frie lek, hvor nysgjerrighet, samarbeid og selvstendig utfoldelse står i sentrum. Dette vil også bidra til at det er enklere for de minste barna å holde på motivasjonen gjennom skoledagen.

Trondheim skal være en spennende arbeidsplass for dyktige lærere. Læreren skal få tilbud om faglig påfyll og muligheter til å utvikle seg profesjonelt, også uten å måtte søke seg bort fra klasserommet. Læreren skal oppleve tillit til sitt faglige skjønn, og kunne utvikle seg i et kollegium.

Trondheim kommune bør innføre Teach First, en praktikantordning hvor dyktige kandidater fra andre utdanninger får prøve ut læreryrket. Teach First gir skolen muligheter til å knytte bånd til næringslivet, og gir nye yrkesgrupper innsikt i skolehverdagen. Teach First-ordningen vil også gi økt læringsutbytte ved at medarbeidere med spisskompetanse i et fag bidrar i undervisningen. Teach First-ordningen er særlig aktuell for realfag.

Universitetsskolesamarbeidet må videreutvikles, blant annet gjennom å utvikle en egen stillingskategori for lærere med doktorgrad. Dette er en ressurs som Trondheimsskolen må stille konkurransedyktige betingelser for å få. Det vil også kunne være et spennende tilskudd for resten av lærerkollegiet. En slik stillingskategori bør tas i bruk på alle byens skoler.

Læreren skal ha tid til å være lærer. Trondheim kommune bør sette i gang et tidstyv-prosjekt og innføre LEAN eller et tilsvarende arbeidsverktøy for å skape en kultur for kontinuerlig forbedring i kommunen, og redusere unødig byråkrati.

Høyre ønsker at flere yrkesgrupper får plass i skolen, blant annet for at læreren skal få mer tid til å være lærer, og vil prøve ut en ordning med skolemiljøagenter. Formålet er å følge opp utfordringer knyttet til udokumentert fravær, mobbing og andre forhold som påvirker trivsel og læringsmiljø.

Skolene skal få utvikle sine særpreg. Skolene skal få peke ut sine egne faglige satsingsområder og dyrke sin egenart, enten det handler om spesielle faglige satsinger, samarbeid med bedrifter og organisasjoner i nærmiljøet, kulturell profil, eller annet.

Trondheim Høyre vil:

- At de første trinnene i skolen skal legge særskilt vekt på de grunnleggende ferdighetene, lesing, skriving og regning.
- Styrke de praktiske og estetiske fagene.
- Legge til rette for at så mange lærere som mulig tar etter- og videreutdanning.
- Ha en plan for å få flere til å utdanne seg til lærerspesialister. Alle skoler bør ha tilgang til lærere med videreutdanning eller spesialistutdanning i begynneropplæring.
- Øke fokuset på ledelse i skolen, alle rektorer og mellomledere bør ha rektorutdanning eller relevant ledelsesutdanning.
- Arbeide for ordninger der universitets- og høyskoleansatte kan praktisere i grunnskolen som en del av forskningsinnsatsen.
- Ha fritt skolevalg som gir foreldre en reell rett til å velge en annen enn nærskolen for sine barn.
- Forventer at fylkeskommunen sikrer trondheimslevene rett til å velge mellom de åtte videregående skolene i Trondheim, uavhengig av bosted i kommunen.
- Alle elever bør få muligheten til å velge spesielle fordypningsfag, som for eksempel entreprenørskap på skolen, uavhengig av bosted.
- Sette i gang forsøk med skolemiljøagenter i ungdomsskolen.
- Styrke samarbeidet med frivilligheten for å sikre bedre leksehjelp og andre aktiviteter etter skoletid.
- Alle skolene bør ha samarbeidsavtale med Ungt Entreprenørskap eller lignende ordninger som fremmer kreativitet og skaperglede.
- Gjøre den skriftlige delen av sidemålsopplæringen valgfri.

- Sikre gode engelskspråklige og internasjonale skole- og barnehagetilbud i Trondheim.
- Ivareta den gode tegnspråklige kompetansen som er bygget opp i Trondheim, og at tegnspråklig kompetanse blir sikret både i barnehage og skole.
- Legge til rette for “den teknologiske skolesekken” som et tilbud etter skoletid i samarbeid med ideelle og private.
- Se SFO i sammenheng med kulturskole, idrettsskole og teknologiskole.
- Innføre en prøveordning med én karakter i norskfaget.

Et godt læringsmiljø

En trygg og mobbefri skole er en betingelse for godt læringsmiljø. Tidlig innsats handler også om å fange opp elever som opplever mobbing, vanskelig familiesituasjon eller psykiske plager. Høyre mener dette er utfordringer som krever mer oppmerksomhet og mer innsats.

Mange skoler opplever utfordringer knyttet til vold, trusler og trakassering. Dette kan ha sammenheng med rusmisbruk, psykiske lidelser og traumatisering. I slike tilfeller er det viktig at skolene tilføres kompetanse og bistand for å følge opp. Kommunens innsatsteam for å bistå skoler som opplever slike kriser må sikres nok ressurser, både faglig og økonomisk.

Mange elever sliter med stress og konsentrasjonsproblemer som følge av uro og bråk i klasserommet. For å sikre alle elever rett til et godt læringsmiljø, er det nødvendig med digitale kjøreregler for mobilfri skolehverdag.

Det må settes inn tiltak for å forebygge mobbing og trakassering gjennom digitale medier. Elevene må lære at digital mobbing og trakassering kan være straffbart, og hvordan de kan si fra om de blir utsatt for det. Digital sosial kompetanse og nettvett er en nødvendig del av undervisningen, og bør integreres i læreplanene.

Samarbeid mellom skole og hjem bør styrkes. Skolene i Trondheim skal følge samme praksis, hvor foreldre og foresatte gis innsyn i fraværsføring og karaktersetting.

Samarbeid på tvers av fagprofesjoner er nødvendig for å møte utfordringer knyttet til læringsmiljø. Det må også åpnes for at skolene kan rekruttere fagfolk som ikke er pedagoger, der det er hensiktsmessig.

Trondheim Høyre vil:

- Det skal være nulltoleranse for mobbing, trakassering og voldsbruk i skolen.
- Satse på forebyggende tilbud med lav terskel, som skolehelsetjeneste og helsestasjon.
- Det er nødvendig med flere helsesykepleiere, og de skal være tilgjengelig for alle elever.

- Sikre tilgang på psykologer ved skolene.
- Ha en større satsing på tverrfaglig samarbeid i skolen, for eksempel med psykologer, spesialpedagoger, miljøterapeuter, sosionomer og helsesykepleiere.
- Sikre god og oppdatert kompetanse innen LHBTIQ-relaterte tema og -utfordringer gjennom jevnlig tilbud om kurs for ansatte i barnehage, grunnskole, skolehelsetjenesten, og andre førstelinjetjenester som møter unge.
- Trondheimsskolen skal ha en restriktiv praksis når det gjelder fritak for lovpålagt skolegang.
- Innføre «foreldreskole», hvor foreldrene til førsteklassingene blir kjent med hverandre og får en innføring i barnets læring, for å styrke samarbeidet mellom skole og foreldre.
- Alle skolene i Trondheim skal i samarbeid med foreldrene innføre digitale kjøreregler.
- Rekruttere ansatte fra ulike yrkesgrupper for å møte nye og sammensatte utfordringer i skolemiljøet.
- Det er aldri mobbeofferet som skal bære konsekvensene av mobbing, det er de som mobber som skal pålegges å bytte skole.
- Gjennomgå tilbudene som blir gitt av dagskolen og skoleteamet, med sikte på å styrke innsatsen på dette området.

Trygge og gode barnehager

Barnehagen skal gi trygg og god omsorg, stimulere til lek og læring og gi barn kunnskap om fellesskap og sosialt samspill. Lek og læring i barnehagen danner grunnlaget for å lykkes i skolen og dermed hindre frafall.

De ansatte er den viktigste ressursen i barnehagen, og god kvalitet er avhengig av de ansattes kompetanse. Det er utfordrende for barnehagene at pedagogiske stillinger er besatt av ufaglært personell. Derfor må ansatte med og uten formell kompetanse og ledere i barnehagen få tilbud om etter- og videreutdanning.

Høyre mener en blanding av offentlige og private barnehager bidrar til mangfold og variasjon i tilbudet. Trondheim må fremdeles være åpen for at private kan etablere barnehager.

Trondheim Høyre vil:

- Legge til rette for og stimulere til at fremtidige barnehageutbygginger i kommunen også kan gjennomføres av private og ideelle aktører.
- Tilby etter- og videreutdanning for å øke kompetansen hos ansatte og ledere i barnehagene.

- Gi nødvendig hjelp til barn som har svake språkferdigheter og stille krav om norskferdigheter for barnehageansatte.
- Styrke barnehage-hjem-samarbeidet, barnehagen skal gi god veiledning til foreldre.
- At kommunen gjennom tilsyn følger opp sitt kontrollansvar overfor private barnehager.
- Stimulere til mangfold og variasjon i barnehagenes profil.

Trygg barndom

Alle barn skal ha muligheten til en trygg oppvekst, til å oppleve omsorg og kjærlighet. Barnevernet skal være der for barn og familier som trenger hjelp. Barnevernet skal gi alle barn lik rett til beskyttelse uansett kulturell, økonomisk eller etnisk bakgrunn. Barn under barnevernets omsorg skal sikres oppfølging som gjør at de har like gode muligheter til utdanning og arbeid som andre barn.

Barn skal bli hørt og tatt på alvor. Å lytte til barn og barns erfaringer gjør det mulig å utvikle bedre og mer treffsikre tjenester for de som trenger hjelp. "Mitt liv"-arbeidet er eksempel på hvordan vi kan skaffe mer kunnskap om hvordan tjenestene innenfor barnevern, barne- og ungdomspsykiatri og andre hjelpetiltak kan forbedres.

Barn og unge må gjennom barnehage og skole sikres informasjon og kunnskap om hva de har rett til, hva voksne ikke har lov til å utsette barn for, og hvor man kan få hjelp når man trenger det.

Trondheim Høyre vil:

- At ansatte i barnehage og skole skal ha god kompetanse om forebygging, avdekking og bekjempelse av mobbing.
- Styrke barnevernet og bidra til et godt og profesjonelt barnevern som setter barnas behov først.
- Styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom barnevern, skolehelsetjenesten, skole, barnehage og politi.
- Styrke innsatsen for forebygging, avdekking og bekjempelse av vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.
- At barne- og familietjenesten innhenter informasjon fra barn som mottar tjenester om hvordan de opplever det, og bruker informasjonen som grunnlag for forbedringer.
- Styrke helsesykepleiertjenesten, rådgivningstjenesten og PP-tjenesten i grunnskolen.
- Opprette flere psykologstillinger og gjøre psykologer tilgjengelig for alle ungdomsskolene.

- Innføre en ordning med digital helsesykepleier for å senke terskelen inn til skolehelsetjenesten og gjøre den mer tilgjengelig.
- Barnets beste skal alltid legges til grunn når man velger tiltak for det enkelte barn.
- Skape gode møteplasser der barnevern, skolehelsetjeneste, ansatte i skolen og eventuelt andre fagetater møtes for å bygge tillit og samarbeid.
- Innføre en barnas time i skolen.
- Sikre LHBTIQ-kompetanse i familievernet slik at foreldre som ønsker det kan få veiledning, og at LHBTIQ-barn får bistand når omsorgspersoner svikter.
- Arbeide for kompetanseheving av barnevernstjenesten i samarbeid med barn og unge.
- Sikre at barns informasjon beskyttes.
- Sikre lavterskeltilbud der barn kan møte et trygt miljø uten fokus på henvisning og diagnose.

En mangfoldig by med rom for alle

Trondheim skal ha et rikt og mangfoldig kulturliv. I byen vår skal vi kunne oppleve kultur og idrett av både lokalt og internasjonalt format. Alle skal ha muligheten til å delta i organisert idrett og oppsøke friluft og mosjonere på egen hånd.

Kultur, idrett og frivillighet er viktige arenaer for barn og unge. Kommunen og organisasjonene skal arbeide aktivt for å bekjempe diskriminering og trakassering på bakgrunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet, religion, livssyn, etnisk eller sosial bakgrunn. Kommunen må stille krav om at samarbeidspartnere skal ha en aktiv holdning mot diskriminering.

Foreningslivet og frivilligheten er en grunnpilar i samfunnet og en berikelse både for den enkelte og for fellesskapet. Kultur og idrett er viktige arenaer for inkludering og fellesskap. Vi må sørge for at flest mulig kan delta i frivillig arbeid, og for at frivilligheten og det offentlige tjenestetilbudet utfyller hverandre best mulig.

Trondheim har en sentral rolle i det nasjonale tusenårsjubileet for samlingen av Norge i 2030. Dette er også en begivenhet som må brukes til å vitalisere kulturlivet i Trondheim, blant annet gjennom et nasjonalt museumsprosjekt.

En levende kulturby

Et mangfoldig og rikt kulturliv er uvurderlige kvaliteter. Høyre vil stimulere til et variert kulturliv og legge vekt på kulturlivets uavhengighet. Frivillighet, sosiale entreprenører og et sterkt sivilsamfunn er bærebjelker i samfunnet.

Trondheim er et kultursentrum for hele regionen og med viktige nasjonale oppgaver. Kulturlivet er viktig for oss som bor her, og for byens fremtidige vekst. Kulturen skal være fri og uavhengig. Kommunens støtteordninger til kulturlivet må ivareta både de små og de store aktørene.

Fritidskulturlivet i Trondheim trenger gode rammebetingelser for å utvikle og utfolde seg. Tilgang på egnede lokaler for øving og fremføring er viktig. Det samme er permanente arealer for oppbevaring av aktørenes utstyr. Det må jobbes med gode og fleksible løsninger både sentralt og ute i bydelene.

Bryggene, bakgårdene, veitene, historisk bebyggelse og andre kulturminner er byens sjel. Det må legges til rette for bærekraftig bruk av den historiske byen for å sikre disse verdiene for fremtiden.

Trondheim Høyre vil:

- Utvikle kulturskolen videre for å gi plass til flere barn og unge.
- Sørge for at Olavshallen har gode rammer til å utvikle seg som byens konserthus.
- Gi bedre rammebetingelser for private kulturskoler.
- Fortsatt være en pådriver for realisering av et nytt kunst- og designmuseum som et nasjonalt prosjekt.
- Støtte arbeidet for at Trondheim kan bli europeisk kulturhovedstad i 2030.
- Ivareta kommunens betydelige investeringer i kunst i offentlige rom.
- Stimulere til et mangfoldig festivalliv i byen.
- Videreutvikle Trondheim som konsert- og festivalby ved å tilby gode konsertarenaer som for eksempel Festningen, Marinen og Granåsen.
- Styrke bibliotekene, blant annet ved å tilby utvidet åpningstid.
- Støtte byggingen av et nytt Vitensenter.
- Sikre at skoler og offentlige lokaler gjøres tilgjengelig for kulturen og frivilligheten på kveldstid og utenom skoletid.
- Støtte profesjonalisering og internasjonalisering av kunst- og kulturlivet.
- Arbeide for en aktiv kulturformidling til mennesker i alle aldersgrupper.
- Jobbe for gode og forutsigbare løsninger for det frivillige kulturlivet.

Frivillighet gjør byen bedre

Frivillighet skaper mening med hverdagen, møteplasser mellom mennesker og tilhørighet i lokalsamfunnet. Frivillighet er også en betingelse for et bærekraftig velferdssamfunn, blant annet ved at det bidrar til styrket folkehelse og integrering. Frivillig arbeid vil bli enda viktigere i tiden som kommer, derfor må kommunen legge til

rette for at frivilligheten kan vokse og at flere kan mobiliseres til å gjøre en jobb i og for nærmiljøet.

Frivillige organisasjoner kan bidra på mange områder, men det må skje på frivillighetens premisser. Trondheim kommune skal ha en positiv og støttende holdning til initiativ fra det sivile samfunn.

Frivilligsentralene gjør en viktig jobb over hele byen, både ved å avdekke behov og gjennomføre tiltak og aktiviteter. Høyre mener dette arbeidet må styrkes, slik at frivilligsentralene kan rustes for mer frivillighet. Dette må gjøres ubyråkratisk og smidig, for å sikre at ressursene ikke forsvinner i administrasjon og rapportering.

Trondheim Høyre vil:

- At alle kommunale sektorer skal arbeide og legge til rette for samarbeid med frivilligheten og styrke grunnlaget for rekruttering til frivilligheten.
- Styrke frivilligsentralene.
- Gjøre kommunens lokaler tilgjengelig for frivilligheten når kommunen ikke bruker dem, og gjøre det enkelt å bestille og bruke kommunale lokaler.
- Videreføre Hornemansgården som "Eldres hus", et samlingspunkt for eldres organisasjoner og frivillighet av og for eldre.

Idrett og friluftsliv

Fysisk aktivitet, både organisert og egenorganisert idrett, mosjon og friluftsliv, er viktig for livskvalitet og folkehelse. Nye idretter og aktiviteter kommer til og vokser raskt, det krever større og raskere utbygging av anlegg. Flerbrukshaller sikrer sambruk mellom ulike idrettsgrener og bør derfor vurderes når nye anlegg skal bygges.

Markaområdene i byen har en stor verdi, og må ivaretas for fremtidige generasjoner. Samarbeid med frivillige har uvurderlig betydning for tilrettelegging og vedlikehold av stier og rasteplasser i marka. Trondheim kommune må støtte opp under dette arbeidet.

Trondheim Høyre vil:

- Satse videre på aktivitetsparker og nærmiljøanlegg der folk kan møtes på tvers av generasjoner.
- Vurdere å utvide tilbudet om idrettsskole etter mønster fra Klæbu.
- Bruke idretten aktivt som inkluderingsarena ved å sikre lavterskeltilbud og deltakelse for alle.
- Stille krav til idrettslag som får kommunal støtte eller bruker kommunale haller eller idrettsanlegg om at de aktivt motarbeider diskriminering og trakassering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.
- Bruke driftsavtaler med lokale idrettslag for å skape mer effektiv drift av idrettsanlegg.

- Bygge flerbrukshaller i tilknytning til nye skolebygg der det er behov og hensiktsmessig.
- Sikre areal til idrettsanlegg og nærmiljøanlegg i byutviklingsprosjekter.
- Ha flere badeplasser i byen.
- Støtte tilrettelegging av egne områder for trening og aktiviteter for hunder og hundesport.
- Følge opp arbeidet med å frigjøre området rundt Litjvatnet, slik at det kan gi rom for idretts- og friluftaktiviteter og sikre skyttersportens anlegg for fremtiden.
- Arbeide for bedre arenaer for friidretten i Trondheim, og at Øya stadion kan forbeholdes idretten.
- Støtte arbeidet for å realisere en fotballhall i Granåsen.
- Støtte arbeidet for å få et nytt ski-VM til Trondheim, men forutsetter at anleggsinvesteringene er bærekraftige.
- Ha et tettere samarbeid med private aktører i anleggsutbyggingen.
- Sikre vedlikehold og oppgradering av markahyttene.
- Ha bedre tilrettelegging slik at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan komme seg ut i marka.

Kirke, tro og livssyn

Alle skal få utøve sin tro og sitt livssyn fritt og åpent. Høyre vil styrke Kirkens og andre tros- og livssynssamfunns rett til å styre seg selv. Høyre støtter et religiøst mangfold, og legger til grunn at alle tros- og livssynssamfunn skal respekteres.

Trondheim er landets naturlige kirkelige sentrum. Høyre vil arbeide for at denne rollen kan videreutvikles. Sentralt her er også arbeid knyttet til Olavstradisjonen, jubileet i 2030 og utvikling av pilegrimssatsingen.

Trondheim Høyre vil:

- At kommunen skal sikre Den norske kirke og andre kirke-, tros- og livssynssamfunn gode arbeidsvilkår.
- Sikre tilfredsstillende arealer til gravlunder og seremonirom tilrettelagt for forskjellig tro og livssyn.
- Arbeide for flerbruk av kirkebygg, andre bygg for religiøse formål og kulturarenaer, der det er mulig.
- Arbeide for at forvaltningen av Opplysningsvesenets fond legges til Trondheim.
- Arbeide for at Kirkemøtet legges fast til Trondheim.
- Sikre gode rammer for Nidaros Pilegrimsgård.

- Styrke Trondheims posisjon som kirkehovedstad og pilegrimsby.
- Støtte arbeidet for å gjøre Trondheim til en viktig arena for nasjonalt og internasjonalt dialogarbeid og gjensidig kontakt mellom forskjellige trossamfunn.
- Støtte tros- og livssynsorganisasjonenes frivillige arbeid for barn og unge.
- Støtte Olavsfestdagens rolle som nasjonal og internasjonal kirkelig og kulturell møteplass.
- Arbeide for at innbyggernes åndelige behov ivaretas i eldreomsorgen, og involvere Den norske kirke og andre tros- og livssynssamfunn i dette arbeidet.
- Bidra til at behov for kirkebygg dekkes når byen vokser.

Arbeid og inkludering

Utenforskap er en av våre største utfordringer. Å ha gode språkferdigheter og komme i arbeid og aktivitet er en forutsetning for å bli selvhjulpne. Å kunne forsørge seg selv gir trygghet og selvrespekt. Høyre mener det er nødvendig med en forsterket innsats for de som har havnet utenfor arbeidslivet, enten det skyldes sykdom, funksjonsnedsettelse, språkferdigheter, eller andre forhold.

Høyre mener arbeidet med å forebygge og bekjempe utenforskap må løftes frem som en av kommunens viktigste oppgaver. Det innføres et ordførerledet utvalg, hvor kommunens øverste politiske ledelse, sammen med næringsliv, NAV, helsetjenestene og frivilligheten, inngår et forpliktende samarbeid om å gjøre denne jobben.

Næringslivet trenger flere gode hoder og hender i arbeid. Flere i arbeid gir mer verdiskaping. For å sikre at flere kommer i arbeid og blir værende i arbeidslivet, må det legges til rette for formell kvalifisering.

Barn som vokser opp i familier med lav inntekt skal ha de samme mulighetene og den samme friheten til å skape sin egen fremtid som andre. Det må derfor settes inn ekstra tiltak for å sikre at de kan ta del i fritidsaktiviteter, kultur og idrett.

En inkluderende og raus by

Kommuner organiserer introduksjonsprogrammet forskjellig, og har ulike resultater. Vi må lære av de som lykkes. Høyre vil innføre en egen Trondheimsstandard for introduksjonsordningen for å sikre at flere kommer tidligere ut i arbeid. Dette kan gjøres ved at deler av introduksjonsprogrammet gjøres om til ordinært arbeid eller utdanning, og at tilbudet tilpasses den enkelte.

I tillegg ønsker Høyre å prøve ut enklere og mer standardiserte løsninger hvor kontakten mellom NAV og næringslivet forenkles. Dette kan frigjøre tid til å følge opp der det er nødvendig med særskilt tilrettelegging på arbeidsplassen.

Trondheim skal ta sin del av ansvaret for å bosette flyktninger som har fått opphold i Norge. Det skal legges til grunn at kommunen har tilstrekkelig og god nok kapasitet og kompetanse til å sørge for god nok oppfølging. De som kommer til Trondheim skal bli godt mottatt.

Høyre mener det må arbeides på bred front for å bekjempe negativ sosial kontroll, blant annet ved å sikre kompetanse og kunnskap i skolen og hjelpetjenestene.

Høyre mener et godt samarbeid mellom kommunen og private aktører er viktig for vellykket integreringsarbeid.

Trondheim må delta i inkluderingsdugnaden, og kommunen må sette konkrete mål for å sikre at flere med "hull i CVen" som har falt ut av arbeidslivet kan komme i arbeid. Slike krav skal også vurderes i forbindelse med anbud og innkjøp. Bruk av reserverte kontrakter skal benyttes der det er hensiktsmessig.

Trondheim Høyre vil:

- At Trondheim skal ta en aktiv rolle for å utvikle nye introduksjonsordninger og opplegg for effektiv integrering i samarbeid med næringsliv, NAV, helsetjenester og frivillighet.
- Sikre alle barn retten til å delta på en fritidsaktivitet.
- Sikre barns språkferdigheter før skolestart.
- Innføre obligatorisk foreldreveiledning for deltakere i introduksjonsprogrammet.
- Sikre LHBTIQ-kompetanse, og særlig kunnskap om sosial kontroll, blant de som arbeider med introduksjonsprogrammer og andre integreringsarenaer i kommunen.
- Gjøre det enklere å få godkjent og benytte fagkompetanse fra andre land.
- At Trondheim kommune skal gå foran med et godt eksempel ved å inkludere folk som er vanskeligstilt på arbeidsmarkedet.

Å stille krav er å vise respekt

Å komme i arbeid og bli selvforsørget er en verdi for alle. Kommunen må aktivt tilrettelegge slik at alle som er arbeidsfør kommer i arbeid eller aktivitet. Unge som faller utenfor arbeidslivet i en tidlig fase har vanskelig for å komme inn i arbeidslivet senere i livet, og utgjør en stor risikogruppe for andre sosiale utfordringer. Det er derfor spesielt viktig at denne gruppen blir fanget opp og kommer seg raskt over i en situasjon hvor de opplever mestring, og kan klare å stå på egne bein økonomisk og sosialt.

Ordningen med arbeids- og aktivitetsplikt for mottakere av sosialhjelp må følges opp for alle innenfor yrkesaktiv alder som har mulighet til å jobbe. Klare krav i form av arbeids- og aktivitetsplikt ved utbetaling av sosialhjelp vil bidra til økt mestringsfølelse og gjøre det lettere å komme seg ut i ordinært arbeid. Kommunen vil dessuten få et tydeligere

ansvar og en sterkere forpliktelse til å iverksette nødvendige tiltak for å hindre at unge faller utenfor arbeidslivet.

Trondheim Høyre vil:

- Samarbeide med sosiale entreprenører for å sikre arbeid og aktivitet for grupper og enkeltpersoner som sliter med å komme seg inn på arbeidsmarkedet.
- Tilby jobbtrening i kommunens virksomheter i samarbeid med NAV.
- Arbeide for at NAV i større grad bruker lønnstilskudd for å få folk tilbake i arbeid.
- Utvide ordningen med arbeids- og aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere.
- Satse mer på kompetansehevende tiltak som gir kvalifikasjoner for arbeidslivet.

Livskvalitet og muligheter hele livet

I Trondheim skal vi oppleve trygghet for egen velferd og kunne leve godt hele livet. Velferds- og omsorgstjenester skal være tilpasset den enkelte bruker. Flest mulig skal hjelpes til aktivisering, utdanning og arbeid. Den enkeltes verdighet og selvstendighet skal ivaretas. Trondheim skal ha et mangfoldig offentlig velferdstilbud, slik at alle med ulike tjenestebehov kan leve et aktivt liv.

Et mangfoldig tilbud er en forutsetning for økt valgfrihet for den enkelte og tilbud best mulig tilpasset den enkeltes hverdag. Høyre ønsker et godt samspill mellom offentlige, private, ideelle og frivillige. Trondheim skal være en foregangskommune ved å legge til rette for og ta i bruk tilbud fra sosiale entreprenører.

Trondheim kommune skal være i front når det gjelder satsing på velferdsteknologi. Målet er å fremme innovasjoner som gir mer aktivitet og mindre medisinbruk.

Leve hele livet

Å hjelpe mennesker til å leve så selvstendige liv som mulig, bidrar til å realisere deres egne ressurser og skape et meningsfullt liv. Byens velferdstilbud skal hjelpe flest mulig til aktivisering, utdanning og arbeid. Eldreomsorgen skal være tilpasset den enkeltes ønsker og behov.

Ved bruk av hjemmebaserte tjenester og ny velferdsteknologi skal Høyre være med på å utvikle tilbudet som morgendagens pleietrengende og eldre vil etterspørre. Alle gode krefter skal inviteres til å delta i utformingen av fremtidens eldreomsorg, også private, ideelle og frivillige.

God og riktig ernæring er en stor utfordring for mange eldre. Dette krever en større satsing på mat og måltider ved sykehjemmene. En styrking av dette må skje på det enkelte sykehjem. Høyre mener det her må kunne åpnes for ulike løsninger.

For å ivareta den enkeltes verdighet og selvstendighet er målet at flest mulig som ønsker det skal kunne bo i egen bolig så lenge som mulig. Å bli gammel er ikke ensbetydende med å være pleietrengende. Trondheim skal ha et mangfoldig offentlig velferdstilbud slik at personer i alle aldersgrupper med ulike tjenestebehov kan leve et aktivt liv. Det må legges til rette slik at flere enn kommunen kan levere hjemmebaserte hjelpe- og omsorgstjenester for å gjøre valgfriheten reell.

Trondheim Høyre vil:

- At brukerne av velferdstjenester skal ha frihet til å velge hvem som skal yte tjenesten.
- At samspillet mellom offentlige, private og ideelle tjenestetilbud skal være best mulig.
- Ha en sterkere satsing på mat, matlaging og matopplevelse på det enkelte sykehjem.
- Styrke brukermedvirkningen, både på systemnivå og individnivå.
- Styrke aktivitets- og dagtilbudene.
- Legge til rette for flere private omsorgsboliger.
- At helsearbeidere, både fag- og ufaglærte, får tilbud om kompetanseutvikling og mulighet til videreutdanning.
- Tilby ansatte på sykehjemmene og i hjemmetjenesten fleksible og alternative arbeidstidsordninger slik at flere kan tilbys fulle stillinger.
- Sikre trygghet og stabilitet for de som mottar pleie og omsorg ved at de må forholde seg til færrest mulig pleiere.
- Styrke valgfriheten og spesialiseringen innen eldreomsorgen ved at private og kommunale sykehjem og hjemmetjenester i større grad får utvikle og spesialisere sitt tilbud.
- Prioritere tidlig innsats og hverdagsrehabilitering ved alle enheter i hjemmetjenesten, slik at flere brukere får muligheten til å klare seg selv lengst mulig.
- Satse på sykehjemsleger, blant annet for å hindre feilmedisinering.
- Legge til rette for bokollektiv for eldre.
- Tilrettelegge for spesielle botilbud for demente.
- Øke grunnbemanningen i eldreomsorgen.

Forebygging og folkehelse

Vi lever stadig lenger, og vi får bedre livskvalitet med god helse. De største helseutfordringene i årene fremover vil være livsstilssykdommer som i stor grad kan

forebygges med fysisk aktivitet og godt kosthold. Grunnlaget for god helse skapes av hver enkelt av oss. Vi vil ha flere i fysisk aktivitet, blant annet gjennom å bygge gode sykkelveier, legge til rette for trening og mosjon i byen og økt bruk av fjorden og marka.

Trondheim Høyre vil:

- Legge til rette for trening og fysisk aktivitet i markaområdene, parker og grøntområder.
- Etablere flere frisklivssentraler.
- Styrke lavterskeltilbudene i kommunen, særlig innen psykisk helsevern og rusomsorg.
- Videreutvikle og videreføre livsstils- og kostholdsprosjekter.
- Utvikle kultur- og nærmiljøsentre i bydelssentrene, hvor ulike offentlige tjenester søkes samlokalisert med frivilligheten.
- Sørge for gode betingelser for gratis utlån av sports- og fritidsutstyr, i samarbeid med frivilligheten.
- Gjennom helhetlig byutviklingspolitikk stimulere til at flere velger å gå eller sykle.

Hjelp når du trenger det

Vi skal være trygge på at vi får nødvendig helsehjelp og oppfølging når vi har behov for det. Mennesker med nedsatt funksjonsevne og fysiske og psykiske lidelser som trenger heldøgns omsorg, hjemmebaserte tjenester og/ eller dagtilbud må sikres gode tilbud som ivaretar deres integritet og et godt liv.

Psykisk sykdom har store kostnader for den enkelte, for pårørende og for samfunnet. En stor andel av sykefraværet i Norge skyldes psykiske lidelser. Aktivisering og deltakelse i samfunnet vil for mange være den beste forebyggingen av psykisk sykdom.

Lavterskeltilbud innenfor psykisk helse for barn og unge forebygger frafall i skolen og reduserer faren for rusmisbruk, angst, depresjon og selvmord. Tidlig behandling kombinert med bedre oppfølging av de som befinner seg i risikogruppen, er avgjørende for å forebygge psykiske lidelser og selvmord.

Trondheim Høyre vil:

- At barn og unge som trenger psykolog, skal kunne henvises fra fastlegen, skolehelsetjenesten, studenthelsetjenesten eller den lokale helsestasjonen og starte behandling innen tre uker etter henvisning.
- Styrke psykologtilbudet i skolehelsetjenesten.
- At lærere får opplæring i å se etter faresignalene på psykisk sykdom og å gripe inn tidlig ved tegn på selvskading og annen bekymringsfull atferd.

- At brukere av sosiale tjenester skal møtes med respekt og oppfølging, men også krav og forventninger.
- Jordmor skal være tilgjengelig for gravide, og alle i risikogrupper skal ha et tilbud. Det skal sikres kontinuitet i overgangen fra sykehus til kommune, med jordmor tilgjengelig for familiene i hjemmet og på helsestasjon etter fødsel.
- Etablere flere VTA-plasser og arbeidskollektiv, som for eksempel ryddegruppen.
- Sørge for varierte aktivitetstilbud, også i samarbeid med private, ideelle og frivillige aktører.
- Ha en positiv holdning til private og pårørende som ønsker å bygge egne omsorgsboliger og dagsentre.
- Legge til rette for stor grad av brukermedvirkning ved utvikling av botilbud for unge med nedsatt funksjonsevne.
- Sikre gode overganger mellom skole og arbeidsliv.
- At alle som har rett til BPA skal gis tilstrekkelig antall assistansetimer for å kunne leve et selvstendig liv og delta i samfunnet.
- Gjennomgå kommunens praksis rundt tildeling av BPA og se om den er i tråd med rettighetsfestingen.
- Jobbe for flere menn i helse- og omsorgsyrker.

En bedre rusomsorg

Rusomsorg begynner med forebygging og holdningsskapende arbeid. Forebyggende arbeid forutsetter samarbeid mellom hjem, skole, barnevern, politi, idrett og kulturliv. Rusforebyggende arbeid blant ungdom er spesielt viktig fordi vi vet at tidlig bruk av rusmidler gjør at mange får problemer senere i livet.

Ruspasienter som er motivert og har behov for behandling, opplever ofte lang ventetid. Vi vil at flere skal komme raskere til behandling, og at behandlingen skal være tilpasset den enkelte. Når rusmisbrukere er ferdig med behandling, er det viktig at de får en god og tilpasset bolig i et rusfritt miljø, og arbeidet med botrening skal styrkes. Vi mener derfor at hjelp til selvhjelp skal være førende, også innenfor rusomsorgen.

Trondheim Høyre vil:

- Sørge for flere tilpassede boliger både med og uten bemanning, også til pasienter med dobbeltdiagnoser (rus/psykiatri).
- Sikre at rehabiliterte rusmisbrukere kan få bolig i et rusfritt miljø.
- Sørge for umiddelbar overgang fra avrusning til rehabilitering og tilstrekkelig ettervern.
- Samordne den kommunale bostøtten med sosialhjelpen.

- Ha et godt samarbeid med private og ideelle aktører.
- At alle som ber om hjelp til avrusning skal få det.
- Styrke lavterskeltilbudene.

Sosiale entreprenører

Mange av utfordringene vi står overfor lar seg ikke løse av kommunen eller innenfor kommunale virksomheter. Høyre mener kommunen må oppmuntre til nye og utradisjonelle løsninger og bidra som en aktiv partner i samarbeid med frivillige, ideelle og ulike private organisasjoner. En rekke viktige tiltak, som avlaster kommunen og skaper tilbud kommunen ikke kan skaffe, faller mellom flere stoler når det gjelder finansiering. Høyre mener kommunen i det lange løp vil tjene på å bidra til at slike tilbud kan utvikles. Det skaper også mangfold og innovasjon, og dermed bedre løsninger.

Sosiale entreprenører, i skjæringspunktet mellom offentlig sektor, ideelle organisasjoner og næringsliv, kan bidra til gode løsninger som gir både økonomisk og sosial effekt. Sosiale entreprenører kan bidra til å løse oppgaver som faller utenfor kommunens direkte ansvar, men som likevel har stor innvirkning på kommunens økonomi og tjenester.

Høyre mener Trondheim kommune bør søke samarbeid med sosiale entreprenører for å finne nye løsninger på ulike velferdsutfordringer. Kommunen må være en pådriver for å finne nye finansieringsmodeller for utfordringer som ligger innenfor både kommunalt og statlig ansvar, blant annet knyttet til eldreomsorg, rusomsorg, barne- og familietjenesten, m.v., gjennom samarbeid med NAV, kriminalomsorgen, frivillige og ideelle organisasjoner og sosiale entreprenører. Slik kan Trondheim kommune bli en foregangskommune der vi tar i bruk nye samarbeidsmodeller for å løse sammensatte oppgaver, og sikre at sosiale entreprenører enkelt kan forholde seg til Trondheim kommune.

Trondheim Høyre vil:

- At Trondheim kommune skal bli en foregangskommune når det gjelder samarbeid med sosiale entreprenører, ved å sikre gode samarbeidsløsninger.
- Arbeide på lag med alle som vil bidra til å supplere det offentlige velferdstilbudet.
- At kommunen gjennom innovative innkjøp og reserverte kontrakter bruker kapasitet og kompetanse hos sosiale entreprenører.

En grønnere by

Klima- og miljøutfordringene må løses internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Generasjonsperspektivet og forvalteransvaret ligger til grunn for Høyres politikk.

Med sterke forsknings- og kunnskapsmiljøer har Trondheim gode muligheter til å lede an i arbeidet med grønn omstilling. Mer effektiv ressursbruk, byplanlegging og kollektivtransport skal gjøre byen til et godt sted å leve med et minimalt klimafotavtrykk. Det skal stilles miljøkrav ved innkjøp, planlegging og utbygging. I 2030 skal byens direkte klimagassutslipp være redusert med 80% i forhold til 1991, og transportsektoren skal være utslippsfri. Trondheim skal være karbonnøytral innen 2050.

Høyre mener kommunen skal legge til rette for at innbyggerne og næringslivet kan gjøre gode klima- og miljøvalg. Det må bli dyrere å forurense, billigere å være mer miljøvennlig og mer lønnsomt å utvikle nye klimavennlige løsninger.

Et næringsliv som ser fordelene av grønne valg vil være nøkkelen til den grønne omstillingen vårt samfunn må gjennom. Kommunen skal bistå næringslivet gjennom å skape større etterspørsel etter miljø- og klimavennlige løsninger.

Befolkningsveksten i Trondheim skaper nye transportbehov. Derfor må arealpolitikk og transportløsninger sees i sammenheng. Målet er at flere velger kollektivtransport, sykkel og gange foran privatbil.

Klimavennlig byutvikling

Fortetting er en effektiv måte å redusere byens klimafotavtrykk på. Det reduserer behovet for transport og legger til rette for gode miljø- og klimaløsninger i hele nabolag og bydeler. Fortettingen rundt kollektivknutepunkter skal fortsette. Det skal legges til rette for varierte boligtyper og blandede nabolag, med arbeidsplasser, tjeneste- og servicetilbud. Ved utbygging av nye boligområder og bydeler skal fremtidsrettede klima- og miljøløsninger velges.

Mer av byveksten må skje som fortetting og i sentrumsnære områder for å spare grøntareal og dyrkamark og redusere behovet for privatbil. Trondheim må sette fart i arbeidet for å utvikle de sentrumsnære havneområdene, her må kommunen være en pådriver, både som grunneier og som reguleringsmyndighet. Målet må være å utvikle en moderne, mer urban by med et levende kultur- og næringsliv. En mer urban by krever at vi tenker nytt for å kunne bo tettere. Det gjelder for eksempel høyere utnyttelsesgrad, lavere parkeringsdekning og revisjon av norm for minste uteareal. I moderne bydeler er et levende kulturliv og matproduksjon sentralt.

Trondheim Høyre vil:

- Stille krav om lademuligheter for kjøretøy ved alle nye nærings- og handelsbygg.
- Vurdere gradvis, forutsigbar og incentivbasert innføring av utslippsfrie soner i storbyområdet.
- Være en pådriver for at utbyggingen av de sentrumsnære havneområdene kan bli en klimanøytral bydel, og et forbilde for andre byer og bydeler.

- Støtte opp om initiativ til klimanøytrale bydeler og nabolag.
- Ta vare på byens grønne lunger, kulturlandskap, rekreasjonsområder og markaområdene i byen.
- Støtte opp under Klimapartnere-arbeidet i Trøndelag, spesielt i utvekslingen av erfaring i næringslivet om grønne løsninger.
- At kommunen bruker sin posisjon som stor eier i Trondheim Havn IKS til å arbeide for en utslippsfri havn.
- Sikre biologisk mangfold av pollinatorer ved bevisst plantevalg rundt om i kommunen.
- Støtte initiativ til urbant landbruk.

Mindre søppel og forurensing

Bedre utnyttelse av ressursene gir gevinster for miljøet, økonomien og samfunnet. Råvarenes maksimale levetid må nyttiggjøres, og den totale avfallsmengden må reduseres. Det skaper arbeidsplasser, samtidig som det gir bedre miljø og økt verdiskaping for samfunnet.

Plastavfall som ikke håndteres på en ansvarlig måte er et raskt voksende problem som forsøpler naturen, og særlig verdenshavene. Trondheim Høyre ønsker en mer bærekraftig og langsiktig politikk for håndtering av plastavfall.

Trondheim Høyre vil:

- Ha bedre løsninger for sortering og gjenvinning av husholdningsavfall.
- Vurdere etablering av en ny gjenbruksstasjon i Trondheim øst.
- Arbeide for å gjøre Trondheim plastfri, blant annet gjennom samarbeid med næringslivet og kulturlivet og miljøkrav i anbud.
- Alle eksisterende kunstgressbaner med gummigranulat skal ha oppsamlingsutstyr, og alle nye kunstgressbaner skal ha et miljøvennlig alternativ til gummigranulat.
- Stille krav til redusert matsvinn i kommunale tjenester som helse- og velferdssenter og skoler, med mål om å redusere matsvinn med 50% innen 2030.
- Arbeide for å redusere matkastingen innen dagligvarebransjen og blant andre relevante næringslivsaktører.

En kommune som viser vei

Trondheim kommune er, som en stor arbeidsgiver, eiendomsbesitter, innkjøper og ansvarlig for infrastruktur, en viktig premisgiver for utviklingen av miljø- og klimavennlige varer og tjenester. I dette ligger en forpliktelse til å være et godt eksempel og til å bruke sin posisjon til gode klima- og miljøvalg.

Hovedregelen skal være at møbler og utstyr skal gjenbrukes i forbindelse med bygging av nye kommunale bygg. Det som ikke kan gjenbrukes av kommunen, skal tilbys andre.

Smart City-satsingen skal gjøre Trondheim til en europeisk foregangsby for smarte, fremtidsrettede og bærekraftige løsninger. I samarbeid med næringslivet skal kommunen bidra til å gjøre byen mer innovativ og bærekraftig.

Trondheim Høyre vil:

- At Trondheim kommune skal være en nullutslippsvirksomhet i 2030.
- Videreutvikle Trondheim kommunes klimastrategi slik at den inkluderer hvordan privat næringsliv kan bidra positivt i klimaarbeidet.
- Stille krav om energimerking A i nye offentlige leiekontrakter, med en opptrappingsplan frem til 2025. Det skal åpnes for unntak i historiske bygninger.
- Styrke kommunens innkjøpskompetanse i forbindelse med miljø- og klimakrav i offentlige anbud.
- Sikre at nye kommunale bygg holder nær nullenerginivå.
- Starte planleggingen av hvordan legge om kommunens bygg til å komme så nær plusshusstandard som mulig.
- At det i størst mulig utstrekning skal velges nullutslippskjøretøy når kommunens kjøretøypark fornyes.
- Arbeide for at en grønnere kollektivtransport hvor strøm, hydrogen og biogass erstatter fossilt drivstoff.
- Gradvis erstatte plastemballasje og engangsplass i kommunens egen virksomhet med gjenvinnbare produkter, f.eks. basert på biomateriale.
- Ta i bruk utskiftingskontrakter for å erstatte energikrevende teknologi, der private aktører tar investeringen og kommunen og leverandøren deler innsparingen.

Kunnskapsbyen

NTNU er en hjørnesteinsbedrift i Trondheim med kompetanse i verdensklasse. Forsknings- og kunnskapsmiljøene i byen er sentrale i omstillingen av Norge, for å skape vekst, jobber og nye bedrifter. Trondheim som by formes av kunnskapsmiljøene, og kunnskapsmiljøene formes av Trondheim.

Høyre vil at disse miljøene skal få gode muligheter for videre utvikling av forskning, innovasjon og nyskaping. Kommunen må også aktivt ta i bruk kompetansemiljøene, blant annet gjennom universitetskommunesamarbeidet. Trondheim må ta mål av seg til

å bli et utstillingsvindu for hvordan teknologiske nyvinninger kan gi fremtidsrettede arbeidsplasser lokalt i Trondheim og nasjonalt.

Høyre vil legge til rette for at Trondheim får et miljø og en kultur for entreprenørskap og gründerskap. Vi er avhengig av å forberede kommende generasjoner på å skape verdier for fremtiden. Kunnskapsbyen Trondheim skal bidra til å skape fremtidens verdier og velferd. Forskning og teknologi danner grunnlaget for fremtidens velferd og vil i tiden fremover spille en enda større rolle. Det handler både om å ha økonomisk grunnlag for et bærekraftig velferdssamfunn og om å videreutvikle velferdstjenestene.

Norges fremtid skapes i Trondheim

Fremtidens løsninger for velferden og for næringslivet må være smarte, grønne og nyskapende. Her står forskings- og utdanningsmiljøene i Trondheim sentralt i utviklingen av morgendagens samfunn. Det gjelder både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Kunnskapsmiljøene i Trondheim bidrar til gjennombrudd som får global betydning. For eksempel vil miljøene som arbeider med utvikling av fornybare løsninger spille en nøkkelrolle i å løse klimautfordringene. Høyre mener Trondheim i enda større grad må settes på kartet som teknologi- og kunnskapshovedstaden.

Både NTNU og andre høyere utdanningsinstitusjoner i Trondheim må få videre etablerings- og utviklingsmuligheter. Deres utvikling må skape nye muligheter for institusjonene, med attraktive arenaer for studenter, forskere, næringsliv og andre, samtidig som de fungerer godt i byutviklingen i Trondheim.

Formidling av det som er oppnådd i Trondheim må styrkes. Slik utvikles eierskap til og kjennskap til det som er utviklet, og de gjennombrudd som har kommet takket være kunnskapsmiljøene i Trondheim. Ett av tiltakene er å samlokalisere Vitenskapsmuseet og Vitensenteret for å skape et kraftsentrum for formidling av forskning og teknologiutvikling. Høyre mener byens befolkning skal få større mulighet til å kjenne til og være stolte av det kunnskapsmiljøene i Trondheim har utviklet.

Trondheim Høyre vil:

- At høyere utdannings- og forskningsmiljøene skal ha best mulig rammebetingelser.
- At kunnskapsmiljøene aktivt benyttes i kommunens virksomhet for å kunne gi enda bedre velferdstjenester.
- Legge til rette for tett samarbeid mellom kunnskapsmiljøene, det offentlige, det private næringsliv og lokalsamfunnet.
- Samle og videreutvikle NTNUs campus til et aktivt og pulserende kunnskapsmiljø i tråd med vedtatte planer, og sikre god tilknytning mellom campus og byen og grønne lunger.
- Være en pådriver for å få realisert Ocean Space Center.

- Legge til rette for at forsknings- og utdanningsmiljøene kan kommersialisere ny teknologi og innovasjoner.
- Jobbe for at resultatet av forskning og utvikling i Trondheim, og betydningen av det, tydeliggjøres, blant annet gjennom å samlokalisere Vitenskapsmuseet og Vitensenteret.
- Bidra til at hele regionen kan dra nytte av forsknings- og utdanningsmiljøene i Trondheim.

Innovasjon og gründerskap

Å skape flere jobber er grunnlaget for velferden. For å lykkes må vi sikre at forskning og utvikling av teknologi kan omsettes i nye jobber og bedrifter. Det må legges til rette for at det skapes nye jobber i hele spekteret av bedrifter – fra små enkeltpersonforetak til store selskaper.

Høyre mener det skal være enkelt å opprette og utvikle gründerbedrifter i Trondheim, også når man utvider og ansetter flere. Vekstmulighetene for næringslivet i Trondheim må være gode, slik at vi kan dra enda mer nytte av utviklingen som kunnskapsmiljøene står for. Kommunen skal være en aktiv medspiller gjennom planarbeid og saksbehandling.

Både eksisterende og nytt næringsliv i Trondheim må kunne dra nytte av forsknings- og utdanningsmiljøene i byen vår. Det må være naturlig for næringslivet å bidra til forskning og utvikling, og det må være tett samarbeid mellom kunnskapsmiljøene og næringslivet.

Trondheim Høyre vil:

- Legge til rette for kommersialisering av ny teknologi og resultater fra forskningsmiljøene i Trondheim.
- Føre en positiv og imøtekommende politikk overfor gründere og innovatører som vil skape sin egen arbeidsplass.
- Legge til rette for at det finnes risikovillig kapital som kan investere i oppstartsbedrifter.
- Bruke kommunens innkjøp slik at flere gründere kan levere tilbud til kommunen.
- Trondheim kommune skal bli den beste kommunen i Norge til å legge til rette for gründerskap og innovasjon.

Nordens beste studentby

God studentvelferd og flere muligheter for byens studenter er viktig for at Trondheim skal være en aktiv og attraktivt studieby. Rammene for studentvelferden settes i stor grad av nasjonale myndigheter, men som en stor studentby må Trondheim kommune også bidra til å utvikle og styrke rammene rundt studentene. Selv med utbygging av

studentboliger, vil majoriteten av studentene leie i det private markedet. Kommunen må følge opp sin rolle som tilsynsmyndighet for å sikre gode og trygge boforhold. Studentene er også mangfoldige, og vil derfor ha behov for ulike typer boliger.

Studentenes deltakelse i kultur- og samfunnslivet bidrar til et bredere tilbud til byens innbyggere. Høyre mener vi må støtte opp om frivillighetskulturen som gjør Trondheim til en god studieby, og sikre at studentfrivilligheten har gode vilkår for å utvikle seg.

Trondheim Høyre vil:

- Samarbeide med universitetene, høyskolene, studentsamskipnaden, Studentersamfundet, linjeforeninger og andre studentforeninger om å utvikle Trondheim som studieby
- Legge til rette for et variert boligmarked i Trondheim, for å sikre at nye studenter har tilgang til et sted å bo.
- At kommunen aktivt følger opp sin tilsynsrolle også for utleieboliger.
- Sikre et godt helsetilbud til byens studenter, inkludert å støtte det psykiske helsetilbudet for studenter.
- Legge til rette for studenter med barn, blant annet gjennom tilgang på studentbarnehager og familieboliger for studenter.
- Stimulere til at studenter endrer folkeregistrert adresse til Trondheim.

Kunnskapsmiljøer gjør velferden bedre

Gjennom nye måter å løse velferdsoppgavene på kan vi styrke kvaliteten i tjenestene. Et tett samarbeid mellom universitets- og forskningsmiljøene og Trondheim kommune kan gjøre det lettere for universitets- og forskningsmiljøene å utvikle nye løsninger, og sikre at kommunen raskt kan ta i bruk innovative metoder i tjenestetilbudet til innbyggerne. Universitetskommunesamarbeidet må følges opp og brukes aktivt for å forbedre tjenestene.

Mye av forskningen som gjøres i Trondheim har relevans for kommunens virksomhet. Høyre mener vi her må bruke mulighetene til å utvikle velferden og forbedre tjenestene. Trondheim kommune skal være en aktiv bruker av kunnskapen som finnes, for eksempel ved å knytte til seg bachelor-, master- og doktorgradsstudenter. Dette er et middel både til innovasjon og rekruttering.

Trondheim kommune skal være en åpen, lyttende og lærende organisasjon, som evner å utvikle egen virksomhet i tråd med innspill fra andre og utvikling i fagfeltene. Dette gjelder også det private næringsliv, som enkelt bør kunne hente inn kandidater fra universitetet og høyskolene til å skrive oppgaver og drive utviklingsarbeid i egen virksomhet.

Trondheim Høyre vil:

- Bruke universitetskommunesamarbeidet aktivt til gjensidig nytte for kommunen og universitetet for å gi innbyggerne bedre tjenester.
- At kommunen legger til rette for og tiltrekker seg studenter som ønsker å skrive oppgaver i tilknytning til kommunens virksomhet.
- Se på muligheten for å etablere flere traineeordninger for ferdigutdannede studenter.
- At Trondheim kommune aktivt skal ta ny forskning og nye løsninger i bruk i egen virksomhet i utviklingen av velferden og tjenestene til innbyggerne.

Trygg styring

Høyres økonomiske politikk skal være nøktern og realistisk, slik at vi unngår å belaste familier og arbeidsplasser med unødige skatteregninger. Smartere løsninger og mer effektiv drift er nødvendig for å sikre velferden når forventningene til omfang og kvalitet øker og utgiftene vokser mer enn inntektene.

Drift og investeringer må tilpasses slik at vi kan møte økt elevtall, flere eldre med pleie- og omsorgsbehov, og andre store oppgaver. Veksten i folketall innebærer behov for betydelige investeringer, både i skolebygg og omsorgstjenester og på andre områder.

Sterk gjeldsvekst kan på sikt ramme kommunens tjenester til innbyggerne, derfor må den kommunale gjelden holdes under kontroll. Handlingsreglene, som legger begrensninger på gjeldsgrad og stiller krav om avsetninger, må overholdes.

Eiendomsskatten har økt kraftig i Trondheim. Dette er en usosial skatt som bryter med prinsippet om skatt etter evne. Høyre mener veksten må stanses, og at skatten gradvis må trappes ned.

Kommunen skal være effektiv, åpen og serviceinnstilt. Det må være lett å henvende seg til kommunen og enkelt å forstå svaret.

En kultur for omstilling

Mer statlig detaljstyring og sterkere individuelle rettigheter knyttet til kommunale tjenester og plikter bidrar til å snevre inn kommunens handlingsrom. Nye og økende krav til velferdstjenester utfordrer de økonomiske rammene. Dette stiller nye krav til kommunene og til organiseringen av tjenestene, og kommunen må tenke nytt for å skape handlingsrom for nye satsinger og prioriteringer.

Høyre mener kommunen må slippe flere til for å løse velferdsutfordringene, det gjelder både private, ideelle og frivillige. Kommunens innbyggere må involveres i et tettere samarbeid om hvordan oppgavene skal løses. Flere engasjerte innbyggere vil gjøre Trondheim bedre. Det vil også bidra til økt mangfold, nytenkning og innovasjon. Ulike måter å organisere drift og investeringer på skaper merverdi gjennom nye erfaringer og

kunnskap om hvordan vi kan gjøre forbedringer. Høyre mener kommunen må legge bedre til rette for, og aktivt må ta i bruk, ulike måter å organisere drift og investeringer på, nettopp for å stimulere til fornyelse.

Sosiale entreprenører kan løse oppgaver som velferdssamfunnet har behov for, som faller utenfor kommunens direkte ansvar, men som likevel har stor innvirkning på kommunens økonomi og tjenester. Sosiale entreprenører kan gi verdifulle bidrag til innovasjon i offentlig tjenesteyting.

Mange kommuner har gode erfaringer med å ta i bruk LEAN og Tidstyv-prosjekter som redskap for å kunne prioritere fellesskapets midler best mulig. Høyre mener disse tiltakene, eller tilsvarende arbeidsverktøy, kan være egnet til å skape en kultur for kontinuerlig forbedring i kommunen. Gjennom tett samarbeid med de ansatte vil dette kunne frigjøre både tid og midler til å skape bedre tjenester til innbyggerne og en lettere hverdag for de ansatte.

Flere digitale løsninger vil være lønnsomt for kommunen, gir bedre tjenester og enklere og raskere kommunikasjon med innbyggere og næringsliv. Dette arbeidet må intensiveres.

Det må arbeides kontinuerlig med å selge eiendommer og bygningsmasse som kommunen ikke har bruk for eller ikke har strategiske eierinteresser i. Det sparer kommunen for driftsutgifter og administrasjon og frigjør kapital.

Trondheim Høyre vil:

- Bruke innovative offentlige anskaffelser for å velge smarte løsninger for kommunen og styrke konkurranseevnen for lokalt næringsliv.
- Innføre nye former for samarbeid med privat næringsliv og frivillig sektor, inkludert sosialt entreprenørskap.
- Det bør legges til rette slik at det blir enkelt for sosiale entreprenører å forholde seg til Trondheim kommune.
- Arbeide for at all kontakt mellom kommunen og innbyggere, organisasjoner og næringsliv skal skje digitalt innen 2025, med økt grad av selvbetjeningsløsninger og automatisering.
- Sørge for god kostnadskontroll og effektive løsninger slik at gebyrer og avgifter holdes på et lavest mulig nivå.

Kompetanse og kvalitet

Trondheim kommune skal være et godt sted å jobbe og en attraktiv arbeidsplass som leverer tjenester av høy kvalitet. De ansatte er kommunens viktigste ressurs, dette må også reflekteres i kommunens arbeidsgiverpolitikk.

De ansatte er avgjørende for kvaliteten på tjenestene og servicen som kommunen tilbyr Trondheims innbyggere. Trondheim kommune skal satse på kompetansebygging og

systematisk ta i bruk ny teknologi. Godt lederskap gjennom målrettet satsing på lederutvikling skal bygge opp under dette.

Høyt sykefravær er fremdeles en av Trondheim kommunens største utfordringer, med et stabilt høyt fravær gjennom flere år. Dette fører til tapt produktivitet, det rammer arbeidsmiljø, kvalitet og kontinuitet i tjenestene. I tillegg kommer store direkte kostnader til blant annet vikarer, overtid, opplæring, oppfølging og administrative tiltak. Et lavere sykefravær vil være gunstig både med hensyn til kommunens driftsbudsjett og kvalitet og kontinuitet på tjenestene. Det overordnede ansvaret for sykefraværet er et lederansvar som går helt til topps i organisasjonen. Sykefravær er indikatorer kommunens ledere skal måles etter. Det må arbeides systematisk og kontinuerlig med arbeidsmiljø, ledelse og organisasjon. Høyre mener dette arbeidet må prioriteres høyt både av politisk og administrativ ledelse.

Trondheim Høyre vil:

- Utvikle en god politikk for et inkluderende arbeidsliv slik at mennesker med nedsatt funksjonsevne eller "hull i CVen" får gode muligheter for å få en tilrettelagt arbeidsplass i kommunen
- Legge til rette for at flere seniorer ønsker å stå lenger i arbeid.
- Arbeide for å opprette flere fulltidsstillinger.
- Ha en aktiv politikk for etter- og videreutdanning.
- Prøve ut nye turnuser i samarbeid med de ansatte, blant annet for å redusere vikarbruk og bruk av ufaglærte i helger og på kveld og natt.
- Ha mer målrettet arbeid for å redusere sykefraværet, blant annet gjennom erfaringsutveksling, beste praksis og lederutdanning.